

Factcheck Connect

Factchecking Deep Dive 3

MEDIA &
DEMOCRATIE

BEELD &
GELUID

Inhoud

Inleiding en opzet	3
Deep Dive 3: LHBTQIA+	4
1. De gay agenda	6
2. Zwartmaken van LHBTQIA+ personen	7
3. Niet-bestaande anti-LHBTQIA+ sentimenten	8
4. Mensen onterecht aanwijzen als LHBTQIA+	9
5. Homo-emancipatie als wapen tegen andere culturen	9
6. Overdreven aanwezigheid en impact van LHBTQIA+	10
Overzicht factchecks en artikelen Nieuwscheckers	12
Verlag onderzoeksproces Deep Dive 3	13

Dit onderzoek werd uitgevoerd door Yitsz Neurink, redacteur voor [Nieuwscheckers](#) en gecoördineerd door het Nederlands Instituut voor Beeld & Geluid in het kader van het onderzoeksproject 'Factcheck Connect', en is tot stand gekomen dankzij een subsidie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (RZK)

Ter voorbereiding op de Deep Dive LHBTQIA+ voerde Nieuwscheckers een verkennend gesprek met Transgender Netwerk. Het gesprek hadden als doel om gezamenlijk te verkennen welke vormen van misleidende informatie en desinformatie over LHBTQIA+ de organisatie signaleert op (sociale) media, en waar eventueel behoefte was aan nader onderzoek of correctie. Op basis daarvan kon de Deep Dive beter afgestemd worden op de informatiebehoefte en uitdagingen die in de praktijk werden ervaren.

Inleiding en opzet

Factchecking is een intensieve en tijdrovende taak, maar de potentiële maatschappelijke impact ervan is aanzienlijk. Gerichte factchecking kan de kennis over feiten vergroten, de herkenning van desinformatie bevorderen en het vertrouwen in media stimuleren. Om dit effect te maximaliseren, blijkt het van cruciaal belang de beschikbare middelen gericht in te zetten op urgente maatschappelijke thema's en samenwerking te zoeken met relevante maatschappelijke partners.

In het kader van het project Factcheck Connect voert het team van Nieuwscheckers (het factcheck-initiatief van de Universiteit Leiden) gedurende een langere periode van ongeveer negen maanden zogenaamde Factchecking Deep Dives uit. Tijdens de projectduur worden in totaal vier maatschappelijk urgente thema's behandeld: waaronder migratie, klimaat, LHBTQIA+ en geopolitieke conflicten. In dit rapport presenteren we de derde Deep Dive over LHBTQIA+.

Het primaire doel van deze Deep Dives is om factcheckers en maatschappelijke partners in deze periodes van intensieve factchecking nauw met elkaar te laten samenwerken. Deze aanpak bevordert de kruisbestuiving tussen beide partijen en maximaliseert de maatschappelijke impact van de factchecks. De keuze van de thema's en de betrokken partners werd bepaald op basis van actualiteit en urgentie, waarbij de redactionele vrijheid van de factcheckers te allen tijde in acht werd genomen.

De kennis en het netwerk van BENEDMO (de Vlaams-Nederlandse samenwerking tegen desinformatie), met Beeld & Geluid als penvoerder, werden effectief benut bij het verkennen van de meest impactvolle onderwerpen en partners. Elke Deep Dive resulteert in een serie factchecks en een samenvattend artikel of diepe analyse.

Kernobjectieven

De intensieve periodes van factchecking zijn gericht op een meerledig doel, waarop voor de derde Deep Dive in dit rapport wordt geëvalueerd:

- 1. Bevorderen van samenwerking: Het stimuleren van structurele samenwerking tussen factcheckers en maatschappelijke partners.**
- 2. Vergroten van de maatschappelijke impact: Het maximaliseren van het bereik en de relevantie van factchecking.**
- 3. Bijdragen aan maatschappelijke kennis: Het vergroten van kennis over feiten en het herkennen van desinformatie.**
- 4. Versterken van mediavertrouwen: Het positief bijdragen aan het vertrouwen in de media.**

Dit rapport biedt inzicht in de resultaten en geleerde lessen van de Deep Dive LHBTQIA+.

Deep Dive 3: LHBTQIA+

Op 23 februari werd het Kabinet-Jetten beëdigd. Naast dat Rob Jetten (D66) de jongste premier is in de Nederlandse geschiedenis, is hij ook de eerste openlijk homoseksuele premier en heeft hij een relatie met de Argentijnse hockeyer Nicolás Keenan. Maar ondanks het feit dat Nederland in 2001 het eerste land was waar het huwelijk tussen twee mensen van hetzelfde geslacht gelegaliseerd werd, verschenen er op de officiële en persoonlijke sociale mediaprofielen van Jetten veel berichten en reacties die homohaat en homofobie bevatten. Volgens NRC, dat het X-account van de premier bekeek, kreeg Jetten in de eerste dagen van zijn premierschap ruim tweehonderd homofobe reacties.

Dit past binnen een bredere ontwikkeling rond LHBTQIA+-personen: de afgelopen jaren neemt het aantal meldingen van discriminatie en geweld tegenover deze mensen toe. Philip Tijsma van LHBTI-belangenvereniging COC vertelt ook tegen de NOS dat LHBTQIA+-symbolen, zoals vlaggen en regenboogpaden, vaak worden vernield. Volgens een onderzoek van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum uit 2024 zijn de daders van dit soort geweld bovengemiddeld vaak mannen die eerder strafbare feiten hebben gepleegd, vergeleken met geweldplegers in het algemeen. De meesten plegen dit geweld omdat ze een afkeer hebben van LHBTQIA+-uitingen.

Deze negatieve focus op LHBTQIA+-personen zien we ook in het buitenland, veelal onder conservatieve regeringen. Onder het bewind van de partij Recht en Rechtvaardigheid (PiS) werden in Polen "LHBTQIA+-vrije zones" geïntroduceerd, die inmiddels weer afgeschaft zijn, en in Hongarije is onder Viktor Orbán een wet ingevoerd die het promoten van 'LHBTQIA+-waarden' onder kinderen verbiedt.

Foto: Demonstratie in Roermond tegen bisschop Gijsen, 14 april 1979. Bekend als de eerste 'Roze Zaterdag'.
Fotograaf: Hans van Dijk, Anefo. Bron: Nationaal Archief.

En tijdens de tweede termijn van Donald Trump als Amerikaanse president heeft de staat Kansas de rijbewijzen en geboorteakten van alle transgender personen ongeldig verklaard, is een decreet getekend waarin staat dat de transgenderzorg voor minderjarigen gestopt moet worden en is een regenboogvlag weggehaald bij het Stonewall monument (een eerbetoon aan een beroemde LHBTQIA+-opstand uit 1969). Het ministerie van Buitenlandse Zaken heeft het reisadvies naar de Verenigde Staten in 2025 voor LHBTQIA+-personen dan ook aangescherpt.

LHBTQIA+

Waar staan de letters LHBTQIA+ voor?

- Lesbische personen zijn vrouwen die vooral of uitsluitend op vrouwen vallen.
- Homoseksuele personen (of gay in het Engels, waar wordt gesproken van LGBTQIA+) zijn mannen die vooral of uitsluitend op mannen vallen.
- Biseksuele personen (en vergelijkbare identiteiten zoals panseksuele personen) zijn mensen die op meer dan één gender vallen, dus bijvoorbeeld op mannen en vrouwen, op non-binaire mensen en vrouwen of ongeacht het gender van mensen.
- Transgender personen zijn mensen bij wie de genderidentiteit niet (helemaal) overeenkomt met het geslacht dat bij de geboorte is geregistreerd. Dat kunnen bijvoorbeeld mensen zijn die bij de geboorte als man geregistreerd zijn en zich als vrouw identificeren of die zich als man en vrouw identificeren.

- Transgender personen kunnen in transitie gaan op sociaal, medisch en/of juridisch gebied om geslacht en genderidentiteit beter aan te laten sluiten bij hoe ze zich voelen.
- Daarnaast zijn er ook non-binaire mensen die zich identificeren met genders die zich buiten de tweedeling van man en vrouw bevinden. Niet alle non-binaire mensen gebruiken de term transgender voor zichzelf, dus beide groepen kunnen apart genoemd worden.
- Queer is een paraplueterm die door de hele gemeenschap wordt gebruikt en verwijst naar mensen die zich identificeren buiten heteroseksuele en cisgender normen.
- Intersekse mensen zijn geboren met een lichaam dat niet past binnen de tweedeling van man en vrouw zoals die in de maatschappij gehanteerd wordt.
- Aseksuele mensen ervaren geen of weinig seksuele aantrekking naar andere personen, maar velen ervaren wel romantische aantrekking.

Daarnaast zijn er ook dragartiesten die zich bij optredens als een bepaald gender verkleden, vaak met uitvergrote en extravagante interpretaties van die genderidentiteit. Het gaat hier vaak om personages of alter ego's die gespeeld worden. Vrouwelijke personages zijn drag queens en mannelijke personages zijn drag kings. Vaak worden ze gespeeld door mensen van een andere genderidentiteit dan het personage, maar dat is niet altijd zo. Mensen doen aan drag voor verschillende redenen, zoals het verkennen van de eigen genderidentiteit, activisme en als creatieve uitlaatklep. Ook is drag iets anders dan transgender of non-binair zijn.

De sterkere internationale anti-LHBTQIA+-tendens van de afgelopen jaren gaat gepaard met desinformatie over de LHBTQIA+-gemeenschap. Volgens internationaal onderzoek van het European Digital Media Observatory (EDMO) is desinformatie over LHBTQIA+-personen een van de meest aanwezige vormen van desinformatie binnen de Europese Unie. Ook is het een groeiend probleem, vooral desinformatie die zich richt tegen trans personen.

Methode

Online gaat veel mis- en desinformatie rond over de LHBTQIA+-gemeenschap. In februari en maart 2026 heeft het team van Nieuwscheckers verschillende van die beweringen over LHBTQIA+-personen gecheckt. Ook zijn we in de factcheckdatabase van BENEDMO op zoek gegaan naar factchecks over het onderwerp om de onwaarheden over LHBTQIA+-personen en de frames daarachter in kaart te brengen. We hebben in de database gezocht naar Nederlandstalige checks met de volgende zoektermen: "homo", "homoseksueel", "gay", "lesbisch", "LHBT", "LGBT", "gender", "transgender", "regenboog", "pride", "non-binair", "intersekse", "queer", "aseksueel", "drag", "de transitie", "trans man" en "trans vrouw".

We selecteerden op checks waarin de gecheckte beweringen als (deels) onwaar zijn bestempeld. Voor iedere bewering waar meerdere factchecks over waren, namen we maar één check op. Dit leverde 37 factchecks op, waarna we op de sites van

Nederlandstalige factcheckorganisaties hebben gezocht naar meer materiaal: [Nieuwscheckers](#), [Agence France-Presse](#) (AFP), [Deutsche Presse-Agentur](#) (DPA), [Knack](#) en [Factcheck Vlaanderen](#). Op deze websites hebben we de interne zoekmachines gebruikt met dezelfde zoektermen, behalve bij DPA, want daar was geen zoekmachine. Voor DPA hebben we op Google Nieuws gezocht met de zoekterm "DPA factcheck" + LHBTQIA+ zoekterm. Dit leverde in totaal 61 factchecks op.

Volgens het onderzoek van EDMO zijn er een aantal populaire narratieven die terugkomen in nepnieuws over LHBTQIA+-personen, die [het Vlaamse VRT NWS](#) ook op een rij heeft gezet:

- LHBTQIA+-personen zouden lijden aan lichamelijke en mentale ziekten en die verspreiden.
- LHBTQIA+-personen (en in het bijzonder trans mensen) zijn pedofielen of willen kinderen indoctrineren.
- LHBTQIA+-personen zijn gewelddadig en zijn bovengemiddeld vaak verantwoordelijk voor schietpartijen.
- LHBTQIA+-personen krijgen een voorkeursbehandeling in de sport.
- De "gay agenda" wordt expres verspreid en opgelegd aan de rest van de bevolking als deel van een groot complot.

Het Special Committee on Foreign Interference (INGE) van het Europees Parlement had in 2021 ook een onderzoek aangevraagd naar propaganda, des- en misinformatie over LHBTQIA+-personen die van buiten de Europese Unie verspreid wordt. Volgens dat onderzoek [\[pdf\]](#) zijn dit de meest voorkomende narratieven:

- Het Westen probeert andere delen van de wereld, en dan vooral Centraal- en Oost-Europa, te koloniseren onder andere door LHBTQIA+-waarden te promoten. Rusland zou hierin een alternatief bieden en positioneert zich als een verlosser.
- LHBTQIA+-personen zouden een gevaar zijn voor kinderen door pedofilie en omdat ze hen zouden 'indoctrineren' in het aannemen van 'alternatieve' genders en seksualiteiten.
- Othering, oftewel het toeschrijven van (negatieve) eigenschappen aan een groep om de eigen groep daarvan te onderscheiden. Dit gaat vooral over het gebruik van scheldwoorden of anti-LHBTQIA+-leuzen.
- Het bestaan van een "genderideologie", waar mensen zich tegen verenigen in een anti-genderbeweging.
- Liberale opvattingen over gender en seksualiteit zouden een gevaar zijn voor menselijke voortplanting en het traditionele gezin.
- LHBTQIA+-personen zouden ingaan tegen de natuurlijke orde die God geschapen heeft.

Op basis van de narratieven uit de EDMO- en INGE-onderzoeken hebben we de gevonden beweringen ingedeeld. We kwamen niet al deze narratieven tegen, zoals die over voorkeursbehandelingen in de sport en het religieuze narratief. Anderzijds troffen we ook beweringen aan die niet binnen deze narratieven vallen: gevallen waarin mensen onterecht een LHBTQIA+-identiteit opgeplakt krijgen, waarin LHBTQIA+-rechten worden gebruikt om andere culturen zwart te maken en gevallen waarin de impact of aanwezigheid van LHBTQIA+-personen overdreven wordt.

1. De gay agenda

De berichten die we het vaakst tegenkwamen, gaan over de zogenaemde 'gay agenda'. Dit komt overeen met de narratieven uit de onderzoeken van EDMO en INGE waarin beweerd wordt dat die agenda expres verspreid wordt, alhoewel we geen beschuldigingen van kolonisatie door het Westen van andere gebieden van de wereld tegenkwamen. Dat heeft wellicht te maken met de focus die we in ons onderzoek leggen op Nederlandstalige factchecks.

1.1 Opdringen van LHBTQIA+-gerelateerde zaken | 19 beweringen

De meest voorkomende variant van gefactcheckte beweringen over de 'gay agenda' of 'woke' gaat over maatregelen die genomen zouden worden om de agenda te verspreiden. In de meeste van deze berichten worden maatregelen verzonnen die zogenaamd de LHBTQIA+-gemeenschap ten goede zouden komen en worden opgedrongen ten koste van 'gewone mensen'. Soms zou dit ten koste gaan van andere zaken of overdreven veel geld kosten.

De QueerCityPas voor openbaar vervoer die in januari werd ingevoerd in Wenen [geeft bijvoorbeeld niet alleen korting aan leden van de LHBTQIA+-gemeenschap](#). [Ook betaalde de Belgische stad Brugge geen 16.000 euro voor een voorleesevenement van een drag queen](#), maar was dat het bedrag voor het kunstfestival waar het evenement deel van uitmaakte.

Bij de grote branden in Los Angeles van 2025 was het niet zo dat er geen water uit de brandkranen kwam omdat de stad te druk was ze in regenboogkleuren te schilderen. Foto's van de regenboogbrandkranen waren met AI gegenereerd. Verder dwingt de onderwijsinspectie in Vlaanderen kleuterscholen niet om in genderneutrale toiletten te voorzien, dwingt de EU lidstaten niet om bepaalde LHBTQIA+-gerelateerde wetgeving in te voeren zoals een erkenning van gender gebaseerd op zelfbeschikking, en stemde het Europees Parlement niet dat mannen zwanger kunnen worden. Ook vonden we een bericht over een foto van vermeende non-binaire deelnemers aan het Eurosongfestival van 2025, maar die was met AI gemaakt, en twee berichten over niet-bestaand transgender speelgoed: een zwangere Ken-pop die daadwerkelijk satire is en foto's van een meisjespop waar digitaal een penis aan toegevoegd is.

Drie berichten gingen over medische zorg voor trans personen, die in twee gevallen veel geld zouden kosten. Een Spaanstalig krantenartikel zou beweren dat prostaatcancer bij mannen goedaardiger is dan bij vrouwen, terwijl er alleen in stond dat nieuwe diagnostische algoritmen de ziekte beter kunnen opsporen. De Amerikaanse overheid gaf ook geen 600.000 euro uit om onderzoek te doen naar de menstruatiecyclus van transgender vrouwen, maar naar die van vrouwen in het algemeen. Transgender personen werden alleen in de marge genoemd. Ten slotte is het ongenueanceerd dat de Amerikaanse overheid 8 miljoen dollar besteedde aan transgenderzorg voor muizen: dat was onderdeel van onderzoek naar medische vragen over transgenderzorg, inclusief het nabootsen van hormoonbehandelingen.

In vier berichten wordt beweerd dat nationale symbolen zoals vlaggen het onderspit delven voor LHBTQIA+-symbolen zoals regenboogvlaggen. Vlaamse leeuwenvlaggen aan de IJzertoren in Diksmuide werden niet vervangen door Pride vlaggen, maar er werden wel vredesvlaggen opgehangen. Er werd ook geen lange regenboogvlag door de Arc de Triomphe gehaald, de Amerikaanse democraten riep niet op om de vlag van de Verenigde Staten opnieuw te ontwerpen met regenboogkleuren en op het EK Voetbal 2024 in Duitsland waaiden Duitse vlaggen in plaats van regenboogvlaggen.

In de meest extreme gevallen zouden beleidsmakers en organisaties dingen verbieden in de naam van de 'gay agenda'. Het klopt niet dat de Vlaamse arbeidsbemiddelaar VDAB het woord 'vrouw' in vacatures heeft verboden, dat een Schotse wet misgenderen (iemand aanspreken met woorden die niet bij diens genderidentiteit passen) verbiedt en het is niet meer zo dat een Zweedse school jongens verbiedt om met auto's te spelen onder het mom van genderneutraliteit.

1.2 Complottheorieën | 5 beweringen

Vijf berichten gaan verder in hun beweringen over de 'gay agenda'. Het gaat hier om het expliciet verbinden van LHBTQIA+-personen aan complotten van machthebbers. Volgens een bericht zouden de Oekraïense kleuren geel en donkerblauw toegevoegd worden aan de progress pridevlag. Het doel zou het doordrukken van een politieke agenda zijn, die verder gaat dan de strijd om homorechten.

In de drie overige berichten wordt beweerd dat het creëren van LHBTQIA+-personen deel is van een complot.

De invoering van de digitale euro en de digitale identiteit zouden het mogelijk maken om mensen af te knippen van hun geld en ID, bijvoorbeeld als ze hun kind niet transgender 'maken' (iets wat niet mogelijk is). Ook is het niet zo dat de Hongaars-Amerikaanse zakenman George Soros alle Nederlandse schoolboek bedrijven bezit en zo kinderen indoctrineert om LHBTQIA+-identiteiten aan te nemen. Verder zei de Amerikaanse gezondheidsminister Robert F. Kennedy Jr. niet dat mRNA-vaccins er voor zorgen dat mensen onder andere homo worden en heeft Kamala Harris niets te maken met een producent van puberteitsremmers of het uitvoeren van geslachtsbevestigende operaties op illegalen in Amerikaanse gevangenissen.

2. Zwartmaken van LHBTQIA+-personen

Uit de onderzoeken van EDMO en INGE blijkt dat er meerdere narratieven zijn waarbij LHBTQIA+-personen zwart worden gemaakt. Vaak worden ze in verband gebracht met pedofilie, indoctrinatie en geweld. Daarnaast vonden we ook nepnieuws waarin wordt benadrukt dat LHBTQIA+-personen dom zijn of zich belachelijk gedragen, wat we ook onder zwartmaken scharen.

2.1 LHBTQIA+-personen zijn pedofielen en indoctrineren kinderen | 9 beweringen

Een populair narratief is dat LHBTQIA+-personen stiekem achter kinderen aan zitten, waarbij wordt gezegd dat 'ze' van 'onze' kinderen moeten afblijven.

Een vorm die dit soort nepnieuws vaak neemt is dat LHBTQIA+-personen kinderen blootstellen aan informatie over seksualiteit en gender waar ze nog te jong voor zijn. Zo is Rob Jetten op een bewerkte foto te zien zijn met een boek waarin kinderen wordt aangemoedigd om op zoek te gaan naar 'hun eigen poepgaatje' en zou een drag queen bij een voorleesmoment voor kinderen vertellen over seksuele fantasieën en anale seks terwijl dat niet zo is.

Ook zouden LHBTQIA+-personen er op uit zijn om kinderen transgender 'te maken'. Hierom zouden meerdere Europese landen gender bevestigende operaties op kinderen verboden hebben in 2023, terwijl dat niet het geval was. Ook overdreef Ongehoord Nieuws door te zeggen dat een op de twintig Amerikaanse tienermeisjes zegt transgender te zijn, terwijl daar geen cijfers voor waren, en werd bij een grafiek die rondging op sociale media en die een scherpe daling van het aantal transgender jongeren per geboortjaar sinds 2004 laat zien de foutmarge genegeerd. De onderliggende boodschap is dat transgender jongeren hun identiteit opgedrongen kregen en daardoor vaak in de transitie gaan, iets wat in werkelijkheid weinig voorkomt. In 2023 schreef Pointer dan ook een factcheck over het idee dat jongeren zich als transgender gaan identificeren door 'sociale besmetting' via sociale media en activisten. Het onderliggende onderzoek was alleen gebaseerd op vragenlijsten die waren ingevuld door ouders. Aan de jongeren zelf was niets gevraagd.

In extremere gevallen van nepnieuws worden LHBTQIA+-personen ervan beschuldigd dat ze pedofielen zijn. Het klopt bijvoorbeeld niet dat de kleuren blauw, wit en roze op de progress pridevlag staan voor pedofilie; ze staan voor de kleuren van de transgender vlag. Ook tonen beelden van schaars geklede kinderen met regenboogvlaggen in een

optocht die in 2024 op sociale media rondgingen geen LHBTQIA+-mars, maar juist een mars van tegenstanders tegen het pro-LHBTQIA+-beleid van de Spaanse regering. En een video toont geen geweld tegen een trans vrouw die haar geslachtsdeel aan een meisje had laten zien, maar een ruzie tussen twee trans vrouwen in een polikliniek.

2.2 LHBTQIA+-personen zijn buitensporig gewelddadig | 4 beweringen

LHBTQIA+-personen, en dan in het bijzonder transgender personen, worden ook vaak onterecht in verband gebracht met geweld. Hun gewelddadigheid zou veroorzaakt worden door vermeende mentale instabiliteit. Zo klopt het niet dat de man die eind februari het landgoed Mar-a-Lago van Donald Trump benaderde met een geweer transgender was, dat de schutter die in 2022 21 mensen doodschoot op een basisschool in Texas transgender was, en ging daarnaast de verkeerde foto rond van de schutter die in februari in Canda negen mensen doodschoot op een middelbare school. In dat laatste geval was de daadwerkelijke schutter wel transgender, maar het klopt niet dat trans personen relatief vaak verantwoordelijk zijn voor schietpartijen: de meesten zijn (cisgender) mannen.

2.3 LHBTQIA+-personen zijn dom en belachelijk | 3 beweringen

In drie berichten worden LHBTQIA+-personen belachelijk gemaakt of voor dom uitgemaakt: het klopt niet dat een Ierse trans vrouw met zichzelf trouwde (het bericht was satirisch), er is geen onderzoek waaruit blijkt dat LHBTQIA+-personen een lager IQ hebben dan gemiddeld en mensen in hondenmaskers in Berlijn zijn geen 'trans-species-activisten' die denken dat ze honden zijn, maar mensen die een rollenspel spelen. Het doel hier is eveneens om te wijzen op de vermeende mentale instabiliteit van LHBTQIA+-personen en om transgender personen in diskrediet te brengen.

3. Niet-bestaande anti-LHBTQIA+ sentimenten

8 beweringen

Het tegenovergestelde van nepnieuws dat de promotie van LHBTQIA+-gerelateerde zaken overdrijft, is nepnieuws dat doet alsof er meer tegenstand is tegen LHBTQIA+-personen dan er daadwerkelijk is. Dat gaat samen met het narratief dat INGE identificeerde over de anti-genderbeweging.

Aanhangers van de beweging doen alsof er meer steun is voor hun ideeën dan er daadwerkelijk is, door er politici en bekende mensen bij te betrekken, of door te overdrijven hoe erg zij zich afzetten tegen LHBTQIA+-personen. Het is bijvoorbeeld een leugen dat de Italiaanse regering van premier Giorgia Meloni de jaarlijkse Pride-maand heeft ingeruild voor een maand waarin het traditionele gezin gevierd wordt, ondanks het feit dat die regering in het verleden wel anti-LHBTQIA+-wetten heeft doorgevoerd.

Ook blokkeert Elon Musk geen pride berichtgeving van Disney op X, heeft Max Verstappen een pride night (een evenement dat niet bestaat) niet geboycot en deden Wierd Duk, Eva Jinek en Charlene de Carvalho-Heineken geen homofobe uitspraken over Rob Jetten. In dat laatste geval werd het nieuws geproduceerd door pulpnieuws producenten op Facebook, met als doel geld te verdienen aan sensationeel nep- en pulpnieuws.

Bij andere nepberichten wordt niet gedaan alsof specifieke mensen zich afzetten tegen LHBTQIA+-personen, maar wordt gedaan alsof 'gewone' mensen zich afzetten, of wordt de impact ervan overdreven. Het is overdreven dat bierbrouwer Bud Light een miljardenverlies leed door een samenwerking met transgender TikTok-ster Dylan Mulvaney, toont een video met een menigte christenen geen protest tegen de openingsceremonie van de Olympische Spelen uit 2024 waar drag queens en een transgender model te zien waren (het ging om beelden van een viering van Maria Hemelvaart) en is een video waarin een ouder en leerkracht ruzie maken om een pridevlag in een klaslokaal in scène gezet met acteurs. Bij een laatste foto zouden drie zwemsters afstand nemen van de transgender winnares van het zwemtournooi, maar de foto had niet die bijbedoeling volgens de drie zwemsters en ze spraken achteraf steun uit voor de winnares.

6 beweringen

4. Mensen onterecht aanwijzen als LHBTQIA+

Bij beweringen waar mensen onterecht als LHBTQIA+-personen worden aangewezen, is het doel van het nepnieuws om die mensen zwart te maken door te benadrukken dat het slecht is om LHBTQIA+ te zijn. Dit narratief vinden we niet terug in de onderzoeken van EDMO en INGE, maar wordt wel (deels) beschreven door de Amerikaanse ngo GLAAD, die zich onder andere bezighoudt met mis- en desinformatie over en haat jegens LHBTQIA+-personen.

De meest voorkomende vorm van dit soort berichten is het zogenoemde transvestigaten ('trans' + 'investigating'), een complottheorie waarbij er onterecht van bekende cisgender mensen wordt beweerd dat ze transgender zijn, vaak met pseudowetenschappelijke theorieën en uiterlijke kenmerken als 'bewijs'. Hier vonden we vier voorbeelden van: er is geen bewijs dat Brigitte Macron, de vrouw van de Franse president Emmanuel Macron, een trans vrouw is, een verhaal over een dode chirurg die vergelijkbare 'onthullingen' wilde doen over Brigitte Macron is deels gemaakt met AI, de Algerijnse bokster Imane Khelif verwees niet naar zichzelf als jongen in een interview en ze is ook niet transgender, maar wel intersekse.

Twee vergelijkbare berichten beweren onterecht dat mensen homoseksueel zijn. Een vakantiefoto van Emmanuel Macron waarop hij een man kust is gegenereerd met AI.

Ook is er geen bewijs voor een verhaal dat een herdenkingsdienst voor de ultraconservatieve Amerikaanse activist Charlie Kirk, die in september 2025 werd vermoord, in Arizona leidde tot zware storingen bij Grindr, een datingapp voor LHBTQIA+-personen. Dat zou moeten wijzen op de hypocrisie van de aanhangers van Kirk, die er homofobe standpunten op na hield, en speelt in op het idee dat homofoben zelf vaak homoseksueel zijn.

4 beweringen

5. Homo-emancipatie als wapen tegen andere culturen

Het komt ook voor dat de rechten van LHBTQIA+-personen worden gebruikt om een tegenstelling te creëren tussen Westerse en andere culturen, specifiek islamitische culturen, die op dit gebied minder 'ver ontwikkeld' zouden zijn. In de politiek zien we dit vaak in de vorm van rechtse politici die beweren dat niet-westerse migranten of mensen met een migratieachtergrond niet bij Nederland of het Westen passen, omdat zij LHBTQIA+-rechten niet zouden respecteren. Om zich dan vervolgens bijvoorbeeld wel uit te spreken tegen "woke" in het onderwijs. Socioloog Sara Farris noemt dit verschijnsel femonationalisme.

We vonden vier voorbeelden van nepnieuws waarbij LHBTQIA+-rechten gebruikt worden om andere culturen te bekritisieren. Het klopt niet dat een man met een regenboogvlag door moslims werd weggestuurd bij een pro-Palestina-protest, want hij werd eerder verwelkomd, bij het wereldkampioenschap voetbal van 2022 in Qatar

werd geen handout verspreid die onder andere homoseksualiteit verbiedt, het vliegtuig dat het Duitse elftal transporteerde werd niet door Qatar geweigerd omdat er 'diversity wins' op stond en het klopt niet dat twee mannen die in Marokko werden betrappt bij een vrijpartij werden doodgeslagen (de beelden van hun straf waren echt, maar ze overleefden het).

3 beweringen

6. Overdreven aanwezigheid en impact van LHBTQIA+

We vonden ook drie onware berichten die de aanwezigheid en impact van LHBTQIA+-gerelateerde maatregelen, -rechten of -personen overdrijven. Twee onderzoeken van het Sociaal Cultureel Planbureau leidden in 2011 tot uiteenlopende journalistieke koppen die beweerden dat homoseksuele personen in Nederland het meest geaccepteerd waren of dat ze juist vaker onveilig zijn of het mikpunt zijn van spot. Dit kwam doordat de nieuwsmidia maar schreven over een van de twee onderzoeken, of de onderzoeken niet grondig genoeg lazen.

Verder is er geen bewijs dat er in 2024 in elke schoolklas in Vlaanderen een kind zat met homoseksuele ouders, zoals Petra De Sutter (Groen) in een televisiedebat beweerde, en wijst onderzoek niet op een oorzakelijk verband tussen een genderdiverse bestuursraad en betere financiële prestaties.

Oorsprong en verspreiding

In 2023 publiceerde De Groene Amsterdammer een onderzoek naar de haat die LHBTQIA+-personen online ontvangen. De Groene concludeerde dat die vijandigheid sinds 2020, toen de coronapandemie begon, sterk is toegenomen op verschillende sociale mediaplatformen zoals X, YouTube, Instagram en Telegram. Dit komt ook overeen met onderzoek dat in 2025 werd gedaan in opdracht van de overheid, en concludeerde dat discriminatie en geweld tegen LHBTQIA+-personen toeneemt. Ook richten de haatdragende berichten zich volgens De Groene vooral op transgender personen en in mindere mate op homoseksuele, lesbische en non-binaire personen.

Dit gaat ook gepaard met een verandering in de narratieven rond LHBTQIA+-personen, constateert De Groene. Waar LHBTQIA+-personen in anti-LHBTQIA+-berichten voorheen vooral als abnormaal gezien werden, groeit sinds 2020 het aantal berichten waarin wordt beweerd dat LHBTQIA+-emancipatie deel is van een 'agenda' die opgedrongen wordt. Dat de omslag naar attitudes over LHBTQIA+-personen een fenomeen van de afgelopen jaren is, wordt ook beschreven in een academisch artikel [pdf] in het Bulletin of Applied Transgender Studies (BATS).

De oorsprong van de huidige golf van haat en desinformatie over LHBTQIA+-personen ligt in de vorige eeuw. De Britse en lesbische activiste Lisa Power vertelde in een interview met openDemocracy

dat ze tegenwoordig dezelfde narratieven ziet over transgender personen die in de jaren tachtig de ronde deden over homoseksuele personen. Ze doelt hier op het verhaal dat transgender personen pedofielen zijn die kinderen willen 'indoctrineren' met de 'gay agenda'. Ook gaan in Nederland al minstens honderd jaar verhalen rond dat homoseksuele personen pedofielen zijn, dat homoseksualiteit besmettelijk is en dat het door verleiding kan worden overgedragen op minderjarigen. Dat heeft veel weg van de hedendaagse complottheorie dat steeds meer jongeren zich identificeren als transgender omdat ze 'besmet' zijn door sociale media en LHBTQIA+-personen.

Sinds de jaren tachtig hebben homoseksuele personen in bepaalde delen van de wereld meer rechten verworven: na Nederland volgden tot 2025 bijvoorbeeld achtendertig andere landen waarin het huwelijk gelegaliseerd werd voor partners van hetzelfde geslacht. Tegelijkertijd ontstond een anti-genderbeweging als reactie op ontwikkelingen in de jaren negentig. Volgens de Belgische socioloog David Paternotte vonden toen twee conferenties van de Verenigde Naties plaats, in Caïro en Beijing, waarbij termen als 'gender', 'seksuele gezondheid' en 'reproductieve rechten' werden toegevoegd aan bestaande mensenrechtenverdragen.

Het Vaticaan probeerde dit tegen te houden en toen dat niet lukte, lanceerde het een tegenoffensief middels het organiseren van lezingen en het uitbrengen van boeken, aldus Paternotte. Volgens het onderzoek van INGE [pdf] ging de weerstand van het Vaticaan specifiek over de angst dat seksuele en reproductieve rechten zouden leiden tot het erkennen van abortus, homoseksualiteit zouden legitimiseren en de traditionele rol van de vrouw

zouden ondermijnen. Het tegenoffensief was volgens Paternotte ook gebaseerd op het werk van rechtse Amerikaanse denkers, waarin de 'genderideologie' de oorzaak is van alles wat het Vaticaan verwerpelijk vindt.

Deel van het tegenoffensief was ook het samenbrengen van conservatieve gelijkgestemden. Volgens de uitzending 'Regenboog hysterie' van HUMAN is het tegenoffensief later opgepakt door rechtse en extreemrechtse bewegingen in verschillende landen, zoals de Verenigde Staten. Daarna is het overgewaaid naar landen in Europa zoals Polen en Italië; in Nederland kwam het relatief laat op gang. Vanwege het internationale karakter van de anti-genderbeweging, worden in verschillende landen dezelfde anti-LHBTQIA+-leuzen en beelden gebruikt en is er geen centraal leiderschap. De uitzending 'Gods lobbyisten' van Zembla laat verder zien hoe het netwerk van conservatieve christelijke organisaties in de Verenigde Staten, Nederland en Europese instituten eruit ziet, hoe zij Europese politici benaderen en hoe zij ook proberen om bondgenoten te vinden in conservatieve Afrikaanse landen.

Door de combinatie met het rechts populisme nam de anti-genderbeweging volgens het onderzoek van INGE in de jaren vanaf 2010 een vlucht in de EU, terwijl LHBTQIA+-personen meer rechten verworven volgens het artikel in BATS. In Nederland zijn de voornaamste politieke aanjagers vooral Forum voor Democratie en de PVV, en dat heeft effect gehad volgens sociaal kennisinstituut Movisie: het maatschappelijk debat over LHBTQIA+-personen is de laatste jaren verhard en verworven rechten komen ter discussie te staan. Ook is het moeilijker om voorlichting te geven, volgens organisaties die HUMAN sprak in hun uitzending.

De beweging heeft ook medestanders gevonden in de strijd tegen de zogenaamde 'genderideologie'. Rusland verspreidt in Centraal- en Oost-Europa het idee dat de 'gay agenda' een poging is van het decadente en liberale Westen om landen met traditionele waarden te 'koloniseren'. Ook is de kern van de antigenderbeweging volgens het artikel in BATS de focus op 'biologisch geslacht', een term die verwijst naar het geslacht dat bij mensen bij de geboorte is geregistreerd en die sinds ongeveer 2010 wordt gebruikt door anti-transgender beleidsmakers om het debat over transgender mensen op een bepaalde manier te framen. Het doel is om het verschil tussen genderidentiteit en geboortegeslacht te vervagen door de nadruk te leggen op dat 'biologische geslacht'.

Hierdoor komen groepen die normaliter tegenover elkaar zouden staan, zoals religieuze conservatieven, sceptici en radicale feministen bij elkaar. Bij die laatste groep gaat het om feministen die trans vrouwen uitsluiten, zogenoemde Trans-Exclusionary Radical Feminists (TERFs), omdat zij gevaarlijk zouden zijn voor cisgender vrouwen en hun rechten zouden aantasten. In het Verenigd Koninkrijk is Harry Potter-auteur J.K. Rowling bijvoorbeeld een belangrijke aanjager van de anti-genderbeweging. Er zijn ook organisaties van queer mensen die trans personen buitensluiten en meedoen met de anti-genderbeweging, zoals de Nederlandse Roze Leeuw of de Britse LGB Alliance. Kenmerkend bij dit soort organisaties is dat de "T" wordt weggelaten uit de LHBT-afkorting.

De narratieven die over transgenders rondgaan zijn, zoals eerder aangegeven, veelal herhalingen van narratieven die in de vorige eeuw rondgingen over homoseksuele personen. Daarnaast staan ze ook in

verbinding met andere complottheorieën en andere onderwerpen van desinformatie. Movisie schrijft bijvoorbeeld dat LHBTQIA+-desinformatie inhaakt op de nazistische omvolkingstheorie, waarbij een (joodse) elite samenspannt om het witte ras te vervangen door islamitische migranten. De 'gay agenda' wordt hierbij opgedrongen om ervoor te zorgen dat witte mensen geen kinderen meer krijgen.

De Groene illustreert in hun artikel over toenemende LHBTQIA+-haat hoe dit soort narratieven het internet rondreizen. Het voorbeeld dat gebruikt wordt in het artikel is de bewering dat Pim Lammers, schrijver van het gedicht voor de Kinderboekenweek in 2023, in een oud verhaal schreef over een pedofiel. Het verhaal was bedoeld voor een volwassen publiek, maar Lammers werd geframed alsof hij seksueel expliciete teksten voor kinderen schreef. Dit begon op de extreemrechtse website reactionair.nl, waarna het zich onder rechts-conservatieven verspreidde op X en op Instagram onder vrouwelijke influencers. De kwestie werd daarna besproken bij Hart van Nederland en Lammers trok zich terug nadat hij doodsbedreigingen kreeg en nadat zijn adres rondging.

Media spelen dus ook een rol binnen de verspreiding van narratieven die hun oorsprong vinden bij de anti-genderbeweging. Volgens het artikel in BATS hebben traditionele Britse en Amerikaanse media en rechtsleunende media de afgelopen jaren steeds vijandigere berichtgeving over transgender mensen gepubliceerd. Bij traditionele media wordt dit, anders dan bij rechtse media, gedaan door te spreken van een 'debat' over transgender mensen waarbij er twee legitieme kanten van dat debat zijn. Anti-transgender activisten worden daarbij als even legitiem gepresenteerd als wetenschappelijke kennis en de belevingen van transgender mensen. Het Transgender Netwerk gaf in een gesprek met Nieuwscheckers ook aan dat dit een van de grotere problemen is met berichtgeving over genderdiverse mensen in de media. Hierdoor worden onwaarheden over transgender mensen genormaliseerd.

Overzicht factchecks en artikelen van Nieuwscheckers voor Deep Dive 3

1. Moslims stuurden deze man met regenboogvlag niet weg bij een pro-Palestina-demonstratie
2. Pulpnieuwsprouducenten verspreiden nepnieuws over homofobe incidenten met Rob Jetten
3. Nepnieuws over een EU-stemming over trans vrouwen is propaganda van anti-trans activisten

Foto: Een kus tussen twee als agent verklede homo's, als onderdeel van het protest op Schiphol tegen Amerikaans beleid m.b.t. ondervragingen over geaardheid, 10 januari 1980. Fotograaf: Hans van Dijk, Anefo. Bron: Nationaal Archief.

Verlag onderzoeksproces Deep Dive 3

Voor het vinden van onderwerpen voor factchecks binnen de Deep Dive LGBTQIA+ is er vooral op sociale media als X gezocht naar beweringen. Van het nepnieuws over homofobe incidenten met Rob Jetten op Facebook werden Nieuwscheckers op de hoogte gebracht door een collega die al langer schrijft over dat soort pulp- en nepnieuws. Voor het bredere overzicht van desinformatie over LGBTQIA+-gerelateerde onderwerpen is in eerste instantie, net zoals bij de Deep Dives over klimaat en migratie, gezocht in de factcheckdatabase van BENEDMO. Daar zijn veel verschillende trefwoorden voor gebruikt, omdat het onderwerp LGBTQIA+ veel verschillende soorten mensen betreft. Nadat dit te weinig opleverde, is ook gezocht op de websites van Nederlandstalige factcheckorganisaties, wat meer factchecks opleverde. Het gaat hier om factchecks die claims als (deels) onwaar of anders ongenueanceerd beoordelen, want alleen in zulke gevallen is er sprake van desinformatie.

De verzameling factchecks is geanalyseerd en deels ingedeeld op basis van onderzoeken die internationale instanties hebben gedaan naar narratieven die (online) rondgaan over LGBTQIA+-mensen. Berichten die niet passen binnen de narratieven die in deze onderzoeken naar voren kwamen, zijn verder zelfstandig ingedeeld, maar het ging hier om een minderheid. Het stuk aan het eind over de oorsprong en verspreiding van desinformatie over migratie is gebaseerd op onderzoeken, artikelen en uitzendingen van andere media.

Foto: Landelijke homo-demonstratie in Leiden, 25 juni 1983. Fotograaf: Rob Croes, Anefo. Bron: Nationaal Archief.

Bij het maken van factchecks en de Deep Dive was de grootste uitdaging het vinden van onderwerpen en factchecks. In de politiek speelde het onderwerp LGBTQIA+ nauwelijks, wat geldt voor de landelijke politiek en de lokale politiek omtrent de gemeenteraadsverkiezingen. Op sociale media werd er wel veel afgegeven op LGBTQIA+-personen in de vorm van homo- en transfobie, maar werden weinig concrete beweringen gedaan. Ook bleek dat Nederlandse en Vlaamse factcheckers relatief weinig over het onderwerp geschreven hebben, wat het noodzakelijk maakte om uitgebreider te zoeken naar materiaal voor de Deep Dive dan bij de onderwerpen migratie en klimaat.

Buiten het gebrek aan materiaal, verliep het factchecken van LGBTQIA+-gerelateerde onderwerpen en het schrijven van de Deep Dive goed en zonder veel problemen. Tijdens het proces heeft Nieuwscheckers ook contact gehad met Transgender Netwerk Nederland. Het netwerk las mee bij een factcheck over een stemming over een resolutie in het Europees Parlement waar transgender personen in genoemd werden en daarnaast gaf de organisatie waardevolle feedback bij de totstandkoming van deze Deep Dive.

